

ÅRSMELDING 2007

ÅRSMELDING 2007

NORLA - SENTER FOR NORSK SKJØNN- OG FAGLITTERATUR I UTLANDET

NORLAs virksomhet og aktivitetsnivå er i kraftig vekst, og NORLA som knutepunktorganisasjon mellom det norske og et stadig større internasjonalt litterært miljø forsterkes gjennom nye tiltak og et mangfold av aktiviteter.

Markedet for norsk litteratur utvides, og stadig viktigere deler av verden, som den arabisk språklige og det sør-asiatiske subkontinent er prioriterte områder.

I 2007 ble det solgt flere bøker enn noen gang tidligere, de store norske forlagene melder om rekordsalg, til sammen har forlagsagenturene i Gyldendal, Aschehoug og Cappelen Damm solgt over 700 norske titler til utenlandske forlag (kilde Dagens Næringsliv).

NORLA mottok flere søknader om oversettelsesstøtte enn noen gang tidligere, hele **314** søknader ble behandlet, av disse ble **284** innvilget støtte, som ble fordelt til hele **45** land/språk. Ellers har NORLA støttet reise for mer enn 100 forfattere og oversettere til lanseringer, festivaler, seminarer og andre aktiviteter i utlandet så vel som i Norge.

NORLAs styre:

Til juni 2007:

Styrets formann: **Thorvald Steen**, Den norske Forfatterforening
Vara: Geir Pollen

Styrets viseformann: **Astrid de Vibe**, Den norske Forleggerforening
Vara: Arne Magnus

Styremedlem: **John Petter Opdahl**, Det Kgl. Utenriksdepartement
Vara: Arne Gjermundsen

Styremedlem: **Kari Sverdrup**, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
Vara: Tone Åsen

Styremedlem: **Anders Heger**, Den norske Forleggerforening
Vara: Bjarne Buset

Styremedlem: **Ingeborg Kongslien**, Universitetet i Oslo
Vara: Jon Haarberg

Styremedlem: **Trond Andreassen**, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
Vara: Erik Rudeng

I juni 2007 ble NORLAs styre endret til følgende sammensetning:

Styrets formann: **Astrid de Vibe**, Den norske Forleggerforening
Vara: Arne Magnus

Styrets viseformann: **Geir Pollen**, Den norske Forfatterforening
Vara: Anne Oterholm

Vara for John Petter Opdahl, Det Kgl. Utenriksdepartement:
Marianne Wimmer

Styremedlem: **Rune Ottosen**, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
Vara: Erik Rudeng

Ellers er styresammensetningen uendret.

Deltakere fra administrasjonen uten stemmerett og styrets sekretær og referent er
Gina Winje.

Styrets virksomhet

Det er i perioden avholdt 4 styremøter: 26. februar, 11. juni, 13. september og
12. november.

I tillegg har det vært avholdt møter i arbeidsutvalget i forbindelse med styremøtene.
Styrets formann, viseformann og medlemmer har stått til disposisjon for NORLAs
administrasjon med råd og beslutninger om virksomhet og aktiviteter. Styrets formann og
nestformann, sammen med direktør utgjør NORLAs arbeidsutvalg (AU).

NORLAs faglige råd for skjønnlitteratur

Rådets leder:	Hans H. Skei ,	Universitetet i Oslo, oppnevnt av Utenriksdepartementet
Medlemmer:	Per Petterson	Den norske Forfatterforening
	Nina Refseth	Den norske Forleggerforening
	Liv Blikrud	Universitetet i Oslo
	Stein Erik Lunde (ny)	Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere

Fra NORLA deltar Ingrid Overwien og Gina Winje og fra september 2007 Andrine Pollen.
Det er i år 2007 avholdt fire fordelingsmøter for oversettelsesstøtte til norsk skjønnlitteratur,
det ble fordelt 3 679 900 kroner på til sammen 218 søknader utenfor Norden. Det kom inn 37
søknader om oversettelsesstøtte i Norden, hvorav 26 ble bevilget og 11 utsatt til 2008.

NORLAs faglige råd for faglitteratur

Rådets leder:	Inga Bostad (sluttet i løpet av året)	Universitetet i Oslo
	Svein Sjøberg	Universitetet i Oslo
	Kathrine Fangen (ny)	Universitetet i Oslo
	Finn Skårderud	Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
	Bodil Stenseth (sluttet i løpet av året)	Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
	Tore Rem (ny)	Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening

Fra NORLA deltar Ingrid Overwien, Per Øystein Roland og Gina Winje.
Det er avholdt tre fordelingsmøter for oversettelsesstøtte til faglitteratur i 2007. 70 søknader
utenfor Norden ble behandlet, 66 ble innvilget, og det ble fordelt til sammen 1 598 700
kroner. Fra de nordiske land kom det inn 5 søknader, hvorav 3 ble innvilget støtte.

 NORLAs administrasjon

Gina Winje, direktør
Andrine Pollen, rådgiver (svangerskapspermisjon frem til 24.9.2007)
Per Øystein Roland, rådgiver
Dina Roll-Hansen, rådgiver
Ingrid Overwien, førstekonsulent
Marie-Theres Fojuth (vikar til og med april 2007)
Torill Johansen, regnskapsmedarbeider 50% stilling, fra september 2007.

NORLAs eksterne regnskapsfører var inntil september 2007: Olav Bogstrand.
Torill Johansen er ansatt som fast regnskapsmedarbeider i 50% stilling fra september 2007 (15% av stillingen leies ut til Norsk Barnebokinstitut).
NORLAs revisor: Horwath Revisjon A.S.

 NORLAs representasjon i andre råd og utvalg:

Stiftelsen Norsk Litteraturfestival-Sigrid Undset dagene:
Gina Winje, rådsmedlem

Utenriksdepartementets råd for kulturelt samarbeid med utlandet:
Gina Winje

SIU (Senter for internasjonalisering av høyere utdanning)
Per Øystein Roland var i 2007 nestleder i *Fagrådet for Norges kunnskap ved høyere læresteder i utlandet*

Resultatrapport for driftsåret 2007

Året 2007 ble et hektisk og vellykket år for norsk litteratur i utlandet. Norske forfattere har mottatt viktige internasjonale priser, lansert bøker, gjestet litterære festivaler og holdt foredrag på universitet og høyskoler i alle deler av verden.

Nytt i 2007: NORLA i Norden og

NORLA som ko-ordinator for nordisk oversettelsesstøtte

Høsten 2007 overtok NORLA for første gang oversettelsesstøtte til de nordiske land, etter at det ble inngått en tre-årig prosjektavtale om slik støtte med Kulturkontakt Nord.

www.kulturkontaktnord.org

NORLA er koordinator for ordningen som omfatter alle åtte nordiske språk, og fordelte 2,7 millioner danske kroner til 7 ulike samarbeidspartnere i Norden høsten 2007. NORLA mottok 416 000 kroner til oversettelsesstøtte av nordisk litteratur fra disse midlene. Søknadsfristen er den samme, og det er de eksisterende litterære råd som bevilger støtten, også til Norden.

Oversettelsesstøtten

Antall søknader om oversettelsesstøtte er i klar vekst, og norsk litteratur når nå ut i stadig nye land (45 land i 2007 mot 30 land i 2006). Nye forlag og nye samarbeidspartnere er en gledelig utfordring for NORLA, for norske forlag og forfattere. Det tar tid å bli kjent med forlagenes seriøsitet og kvalitetsnivå og det tar tid å opparbeide gode samarbeidsrutiner med nye forlag.

Generell aktivitet

NORLA har initiert og medvirket i tiltak til fremme for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet i samsvar med stiftelsens formålsparagraf, stadig med vekt på å forene tiltak for fag- og skjønnlitteraturen der dette er hensiktsmessig.

I NORLAs strategi for 2007 – 2009 legges det særlig vekt på å initiere tiltak for å stimulere salg av norske fagbøker. NORLA erfarer at slikt samarbeid kan bidra til å stimulere faglitteraturen. I tillegg forsøker NORLA i stadig større grad å henvende seg med spissede tiltak for denne gruppen forleggere/oversettere, samt prioritere ekstrastøtte for å stimulere til positiv vekst innenfor faglitteraturen.

(Bl.a. ekstra oversettelsesstøtte, internasjonalt fagbokseminar, inviterte oversettere til NFFs årsmøte o.a.)

NORLA erkjenner at det kreves ytterligere tiltak for å få til vekst i salg av faglitteraturen. Dessverre ser det ut til at de norske forlagene i mindre grad synes å prioritere agentvirksomhet for dette fagfeltet, dermed øker presset på NORLAs satsning på faglitteratur. NORLA varsler behov for ytterligere å utvikle og utvide denne satsningen.

Samarbeid med norske forlag og de litterære miljøene

NORLA samarbeider tett med de norske forlagsagenturene og det ene uavhengige agenturet av noe størrelse i Norge (Hagen Agency). NORLA inviterer samtlige agenter til møter hvert halvår, og har individuelle møter med de enkelte agenturene om samarbeid i forbindelse med bokmesser, enkeltreiser for forfattere, seminarer og andre aktiviteter.

NORLA intensiverer samarbeid med relevante fagmiljøer som bl.a. Den norske Forfatterforening, Norsk Oversetterforening, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Den Norske Forleggerforening.

NORLA vil understreke at det solide og faglig forankrede samarbeidet med norske forlag og fagmiljøer er med på å danne grunnlag for den suksess som tilfaller norsk litteratur i utlandet.

Støtte til oversettelser/ekstra tiltak og prøveoversettelser

Det ble gitt promosjonsstøtte til over 20 oversettere, for både fag- og skjønnlitterære bøker. For å styrke satsningen på faglitteraturen tok NORLA initiativ til å gi ekstra støtte til prøveoversettelse av utvalgte titler fra norske forlag, noe som ble mottatt som et nytt og viktig insitament i forlagene.

NORLA støttet antologi med ”Stavangerforfattere” på engelsk, utgitt på Maia Press i UK i forbindelse med Stavanger 2008, studentprosjekter i Russland og andre relevante publikasjoner som faller utenfor ordinær oversettelsestøtte.

Bokmesser, seminarer og lanseringsreiser

Det er aktivt rundt norsk litteratur i mange land. Synlighet og tilstedeværelse av forfattere med hensyn til lansering er ofte en forutsetning for at bøkene skal få oppmerksomhet. NORLA ga støtte til 15 lanseringsreiser for fag- og skjønnlitterære forfattere i 2007, og besøkte tre festivaler/bokmesser sammen med norske forfattere, i Leipzig, Helsinki og i Caen. NORLA gjennomførte flere større seminarer enn tidligere år, fortrinnsvis i Norge, bl.a. det første internasjonale fagbokseminaret med 14 gjestende forleggere.

NORLA utvider og forsterker sitt engasjement under Litteraturfestivalen på Lillehammer, som medarrangør- og arrangør av tre internasjonale seminarer, samt at festivalen er åsted for utdeling av den nylig innstiftede NORLAs OVERSETTERPRIS.

I desember 2007 arrangerte NORLA et seminar om kultursamarbeid med arabiske land.

I samarbeid med ambassaden i London, både et oversetterseminar i London og besøksprogram til Oslo med 5 britiske forleggere.

I samarbeid med Nordkolleg arrangerte NORLA sitt årlige oversetterseminar i Rendsburg, med over 30 deltakere. Norsk barne- og ungdomslitteratur var i fokus i Oslo og Paris i løpet av høsten og i september besøkte tre forfattere og NORLA New York for første gang, til forlagsrelaterte arrangementer i samarbeid med Generalkonsulatet i New York.

NORLA deltok ellers på bokmessene i Bologna, Gøteborg, London, Frankfurt, København og Moskva, samt at direktør besøkte bokmessen i Lagos i Nigeria etter invitasjon fra Norsk Kopinor.

Samarbeid med Utenriksdepartementet

NORLA setter pris på stadig bedre samarbeid med Utenriksdepartementet i Oslo, og forvalter nå flere tiltaksmidler for Utenriksdepartementet. NORLA samarbeider også direkte med en rekke utenriksstasjoner, som alle gjør en uvurderlig innsats for å støtte oversettere og begivenheter rundt norsk litteratur i de respektive land. I punktet over om seminarer og bokmesser og i tiltaksrapporten til NORLA for 2007 kommer det frem et utstrakt samarbeid med ambassadene i svært mange sammenhenger, både i vertsland og i forbindelse med seminarer og besøk til Norge.

UDs støtte til litteraturfestivaler

I 2007 har NORLA forvaltet 180 000 kroner for UD som ledd i et treårig prøveprosjekt for norske forfatteres deltakelse i litteraturfestivaler i utlandet. For dette beløpet dekket NORLA 51 reiser for norske forfattere til festivaler eller større seminarer. (Se rapport vedlagt)

UDs støtteordning for forfatter- og foreleserturneer til læresteder i utlandet

NORLA disponerte 320 000 kroner til denne støtteordningen for første gang i 2007.

22 reiser ble gjennomført, og det ble gitt støtte til flere reiser som av ulike grunner ikke ble gjennomført. (se rapport vedlagt)

UDs støtteordning for Land i Sør

NORLA disponerte midler for tiltak mot Land i Sør for første gang i 2007, 200 000 kroner.

I løpet av 2007 startet NORLA en forsiktig utvidelse mot arabisk og hindi og erfarer at tidspunkt for en slik utvidelse er optimalt. Etter 30 år er NORLA godt etablert i vestlige land, boksalget er økende, og nye virksomheter fører til at NORLA i større grad kan bidra til å utvikle et nødvendig og viktig **dialog-perspektiv**. Dette oppleves som vesentlig i en tid da kulturelt mangfold er i fokus. NORLA har i løpet av dette første året erfart stor interesse og fine konkrete resultater. Arabiske og indiske forleggere understreker nødvendigheten av at også litteraturen i større grad etablerer kanaler for utveksling og ”reise”.

Interesse og vilje til å utgi norsk litteratur er i høyeste grad tilstede, og NORLA forsøker å inkludere ulike sentrale samarbeidspartnere. Ved inntreden på nye markeder oppstår imidlertid et helt vesentlig problem, nemlig mangel på kompetente oversettere fra norsk til andre språk. Dette fører NORLA rett til kjernen av sin virksomhet, nemlig det å finne, stimulere og foredle oversettertalenter fra norsk.

India

I løpet av kort tid er flere kjente og viktige forfattere solgt til indiske forlag for utgivelse på hindi. I november 2007 lanserte Lars Saabye Christensen romanen *Herman* i New Delhi. NORLA har finansiert en antologi med 10 norske samtidsforfattere på hindi, samt to fagbøker for barn av Eirik Newth, bøkene lanseres under bokmessen i Delhi i februar 2008.

Arabisk

I desember 2007 arrangerte NORLA et *seminar om kultursamarbeid med arabiske land* på Litteraturhuset i Oslo. Sentrale, internasjonale forleggere med spesialkompetanse på arabisk litteratur deltok på seminaret som samlet over 50 deltakere. Gjennom slik seminarvirksomhet utvikler og styrker NORLA kontakt med et solid og meget kompetent nettverk.

Kina

NORLA har valgt foreløpig å konsentrere sin virksomhet mot det arabiske og det indiske markedet, men forsøker hele tiden å følge utviklingen i Kina med oppmerksomhet. NORLA støttet en større lanseringsreise for forfatteren Jostein Gaarder i Kina høsten 2007. Besøket ble lagt opp av den norske ambassaden i Kina og Gaarders forlag, og ble en stor suksess, som peker fremover mot et spennende, stort og komplekst marked som NORLA på sikt ønsker å nærme seg.

Samarbeid med utenriksstasjonene

Flere av de norske ambassadene i viktige byer er en god støtte og stimulerende samarbeidspartner for NORLA og for norske forfattere. Ambassaden i Paris arrangerte seminar for norsk barne- og ungdomslitteratur i henholdsvis Oslo og i Paris høsten 2007, ambassaden i Berlin inviterer til storstilt mottagelse under bokmessen i Frankfurt, ambassaden i Moskva og London gjør det samme under bokmessene der. I juni 2007 arrangerte ambassaden i London sammen med *University College of London* og NORLA et vellykket oversetterseminar hvor sentrale oversettere og forleggere deltok.

NORLA besøkte ambassadene i Brussel og i Haag for å planlegge oversetterseminar til nederlandsk i 2008. Generalkonsulatet i New York og NORLA samarbeidet om et litterært stunt i New York for første gang, forfatterne Per Petterson, Helene Uri og Lars Svendsen deltok, og en faglig litterær lunsj hos Generalkonsulen samlet flere interessante forleggere. Besøket markerte en ny og viktig tilnærming mot det amerikanske markedet.

I tillegg er det arrangert en rekke boklanseringer av norske forfattere på ambassadene, samt at flere forfattere har gjestet festivaler hvor også ambassadene stiller opp med arrangement, mottakelser og annet (for eksempel besøk av Jostein Gaarder på bokmessen i Guadelajara). NORLA opplever entusiasme og vellykket konkret samarbeid med utenriksstasjonene, som bidrar med verdifull lokalkompetanse, og byr på viktige sosiale møteplasser og uvurderlig støtte også økonomisk.

Cuba

NORLAs direktør ble som en av fire kulturdelegater invitert av UD på kultur-reise til Cuba, november 2007. Besøket var både lærerikt og stimulerende, og kan resultere i viktig, nyrekrutterende tiltak overfor oversettere til spansk. En antologi med norske kvinnelige forfattere til spansk er ønsket utgitt på et cubansk forlag. (egen rapport foreligger hos UD)

Nye tiltak

NORLA har identifisert nye prosjekter som kan virke stimulerende og rekrutterende for oversettere og for interessen for norsk litteratur generelt. NORLA har som mål å få til følgende ordninger i samarbeid med aktuelle aktører:

Database over alt rettighets salg av norske bøker til utlandet

Gjesteleilighet for oversettere i Norge

Bedre og større stipendordninger for oversettere fra norsk

NORLAs oversetterpris

*Kristin Brudevolls stipend for oversettere (ca 250 000 kroner) ble av ny administrasjon, og i samråd med Kristin Brudevoll, besluttet omgjort til NORLAs oversetterpris og ble slått sammen med NORLAs *faglitterære fond til støtte for oversettere og oversetterrelaterte prosjekter* (ca 150 000 kroner) i 2007.*

NORLA delte ut NORLAs OVERSETTERPRIS for første gang under Litteraturfestivalen på Lillehammer 07. Som en engangshendelse ble prisen delt ut til begge kategorier, både fag- og skjønnlitteratur. Kristin Brudevoll og Elisabeth Middelthon utdelte hhv skjønnlitterær pris til russiske Olga Drobot og faglitterær pris til engelske John Irons.

For styret

Astrid de Vibe
Styreleder

For administrasjonen

Gina Winje
Direktør